

श्री
राजस्व न्यायाधिकरण काठमाडौं, मुकाम पुलचोक ललितपुर
इजलास
माननीय अध्यक्ष श्री टेकप्रसाद ढुङ्गाना
लेखा सदस्य श्री वासुदेव खनाल
फैसला
२०७९/०८० सालको निर्णय नं. ३३२
पुनरावेदन नं. ०७५-RB-०१९७
मुद्दा:- आयकर (आ.व. २०७१/०७२) ।

सुनसरी जिल्ला सोनापुर वडा नं.२ स्थित पशुपति आईरन एण्ड स्टिल प्रा.लि. (पाने नं.३०००१६१४५) को तर्फबाट अख्तियार प्राप्त ऐ.कम्पनीको संचालक अशोक कुमार मुरारका१} पुनरावेदक

विरुद्ध

श्री ठूला करदाता कार्यालय, ललितपुर.....१ }
श्री आन्तरिक राजस्व विभाग लाजिम्पाट, काठमाडौं.....१ } प्रत्यर्थी

शुरु निर्णय गर्ने कार्यालय र अधिकारी

शुरु निर्णय गर्ने कार्यालय:- ठूला करदाता कार्यालय, ललितपुर

शुरु निर्णय गर्ने अधिकारी:- प्रमुख कर प्रशासक श्री शोभाकान्त पौडेल

शुरु कार्यालयको निर्णय मिति:- २०७३।०८।२४

प्रशासकीय पुनरावलोकनको निर्णय गर्ने कार्यालय र पदाधिकारी

निर्णय गर्ने कार्यालय:- आन्तरिक राजस्व विभाग

निर्णय गर्ने पदाधिकारी:- महानिर्देशक श्री विष्णुप्रसाद नेपाल

निर्णय मिति:- २०७५।०५।२२

उपस्थित कानून व्यवसायीहरू

पुनरावेदकका तर्फबाट:- विद्वान् अधिवक्ताद्वय श्री रमण कुमार कर्ण र श्री प्रेरणा उप्रेती

प्रत्यर्थी कार्यालयहरूका तर्फबाट:- विद्वान सहायक-न्यायाधिवक्ता श्री संगीता थोकर

अवलम्बित नजीर: x

पुनरावेदक कम्पनीका हकमा ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन, ललितपुरबाट मिति २०७३।०८।२४ मा भएको संशोधित कर निर्धारणको निर्णय र सोही निर्णय सदर गर्ने गरी आन्तरिक राजस्व विभागका महानिर्देशकबाट मिति २०७५।०५।२२ मा भएको निर्णय समेत उपर राजस्व न्यायाधिकरण ऐन, २०३१ को दफा ६(१) तथा आयकर ऐन, २०५८ को दफा ११६ बमोजिम यस न्यायाधिकरणको क्षेत्राधिकार अन्तर्गत दर्ता भै पेश हुन आएको प्रस्तुत मुद्दाको संक्षिप्त तथ्य एवं ठहर यस प्रकार रहेको छः-

तथ्य खण्ड

१. ठूला करदाता कार्यालय, ललितपुरको कार्यक्षेत्र अन्तर्गतका करदाता श्री पशुपति आईरन एण्ड स्टिल प्रा.लि.ले आ.व. २०७१/०७२ को आयकर ऐन, २०५८ को दफा ९९ बमोजिम कर निर्धारण गरी सोही ऐनको दफा ९६ अनुसार कर योग्य आय रु.३,३०,४६,५४०।१५ कायम गरी मिति २०७२।०९।३० मा ठूला करदाता कार्यालयमा आय विवरण पेश गरेको।
२. आ.व. २०७१/०७२ को लागि ठूला करदाता कार्यालयबाट श्री पशुपति आईरन एण्ड स्टिल प्रा.लि. को उक्त आ.व. को कारोवारको पूर्ण कर परीक्षण गर्ने शिलसिलामा आय विवरण र संलग्न वासलात एवं नाफा नोक्सान हिसाबको साथै परीक्षणको क्रममा पेश भए सम्मका कागजातको परीक्षण गर्दा आयकर ऐन, २०५८ अनुसार समावेश गर्नुपर्ने रकमहरू समावेश नगरेको तथा खर्च कट्टी गर्न नपाइने खर्च दावी भएको देखिएकोले सोही ऐनको दफा १०१ बमोजिम संशोधित कर निर्धारण गर्ने प्रयोजनको लागि उद्योगतर्फ रु.६,२७,७८,४३९।८४ संशोधित करयोग्य आय तथा व्यापार तर्फ रु.५,१४,७४०।७४ संशोधित करयोग्य आय कायम गर्नु पर्ने भएकोले सो बमोजिम गर्नु नपर्ने कुनै कारण प्रमाण भए पत्र प्राप्त भएको मितिले १५ (पन्ध्र) दिनभित्र पेश गर्नु भनी मिति २०७३।०७।३० मा दफा १०१ (६) बमोजिम सूचना जारी गरिएको।
३. ठूला करदाता कार्यालय, ललितपुरबाट मिति २०७३।०७।३० मा विस्तृत व्यहोरा खुलाई लिखित सूचना जारी गरिएकोमा उक्त पत्र करदाताले मिति २०७३।०८।०१ मा नै बुझी लिई सो को जवाफ तोकिएको म्याद भित्र पेस गरेको।
४. यसमा आ.व. २०७१।०७२ को लागि देहाय अनुसार विशेष उद्योग तर्फ रु.६,२७,७८,४३९।८४ संशोधित करयोग्य आय तथा व्यापार तर्फ रु.५,१४,७४०।७४ संशोधित करयोग्य आय कायम गरि आयकर ऐन, २०५८ को दफा १०१(२) बमोजिम संशोधित कर निर्धारण गर्ने ठहर्छ भनि मिति २०७३।०८।२४ मा ठूला करदाता कार्यालयबाट भएको निर्णय पर्चा।
५. ठूला करदाता कार्यालयबाट मिति २०७३/०८/२४ मा भएको संशोधित कर निर्धारण न्यायोचित नभएकोले प्रशासकीय पुनरावलोकन गरी उल्ट्याई विवादित रकम आय तर्फ

समावेश नहुने निर्णय गरी पाउँ भनी करदाताको तर्फबाट आन्तरिक राजस्व विभागमा मिति २०७३/०९/२१ मा दर्ता भएको निवेदन।

६. यसमा विना आधार तथा प्रमाण छोटो र अड साईजका वस्तुहरु उत्पादन भएको भनी बजार मूल्यभन्दा न्यून मूल्यमा बिक्री गरेको हदसम्मको रकमलाई आयकर ऐन, २०५८ को दफा ७(२) बमोजिम आयमा समावेश गर्ने गरी भएको कार्यालयको निर्णय कानूनसम्मत नै रहेकोले निवेदन जिकिर नपुग्ने ठहर्छ । मेशिनरीको मर्मत सुधार खर्चलाई पुष्टि गर्ने विल, विजक तथा भर्पाई पेश नभएको भनी कार्यालयबाट सो खर्चलाई अमान्य गरेको सम्बन्धमा मेसीन मर्मत सुधार खर्च निरीक्षण परिक्षण गराइएको र हामीसँग प्रमाण मौजुदै हुँदा खर्च कट्टी स्विकार नभएको निर्णय त्रुटीपूर्ण रहेको भन्ने निवेदकको जिकिर रहेतापनि उक्त खर्चलाई पुष्टि गर्ने प्रमाण एवं कागजात पेश गरेको नदेखिएको हुँदा आयकर ऐन, २०५८ को दफा १६(१) बमोजिम खर्चकट्टी अमान्य गर्ने गरी भएको कार्यालयको निर्णय कानूनसम्मत नै रहेकोले निवेदन जिकिर नपुग्ने ठहर्छ । पैठारीको Clearing खर्चतर्फ सो खर्चलाई पुष्टि गर्ने विल, विजक तथा भर्पाई पेश नभएको भनी कार्यालयबाट सो खर्चलाई अमान्य गरेको सम्बन्धमा कुनै पनि खर्चलाई पुष्टि गर्न प्रमाण र कागजात आवश्यक हुन्छ । तर निवेदकका तर्फबाट उक्त खर्चलाई पुष्टि गर्ने प्रमाण एवं कागजात पेश गरेको नदेखिएको हुँदा आयकर ऐन, २०५८ को दफा १५(१) बमोजिम खर्चकट्टी अमान्य गर्ने गरी भएको कार्यालयको निर्णय कानूनसम्मत नै रहेकोले निवेदन जिकिर नपुग्ने ठहर्छ । उद्योगले कच्चा पदार्थ र कोलको बिक्री गरेको देखिन्छ । उद्योगले व्यापार गरी प्राप्त गरेको आयमा आयकर २५ प्रतिशतले कर लाग्ने भनी कार्यालयबाट भएको ठहर मिलेकै देखिन्छ । कार्यालयको निर्णयमा उल्लेख भए अनुसार निवेदकले रु.३५,०८,०४५।७० लागत परेको वस्तुलाई रु.३१,६५,५५०।— मा बिक्री गरेको देखिएको र उद्योगले लागत मूल्य भन्दा घटीमा व्यापारिक वस्तुको बिक्री गरेको सम्बन्धमा कुनै प्रमाण, आधार र कारण पेश गर्न नसकेको हुँदा उद्योगको औषत कुल नाफा दरको हिसाबले मूल्य अभिवृद्धि गरी बिक्री मानी घटी देखिएको रकमलाई आयकर ऐन, २०५८ को दफा ७(२) बमोजिम आयमा समावेश गर्ने गरी भएको कार्यालयको निर्णय कानूनसम्मत नै रहेकोले निवेदन जिकिर नपुग्ने ठहर्छ । हास खर्च अमान्य गर्ने भन्ने कार्यालयको निर्णयको सम्बन्धमा आ.व. २०७०।७१ को कर लेखा परिक्षणबाट कायम भएको हास आधार भन्दा बढी हास खर्च दावी गरेको देखिएको भनी कार्यालयबाट भएको कर निर्धारण कानूनसम्मत नै रहेकोले निवेदकको जिकिर नपुग्ने ठहर्छ भन्ने समेत व्यहोराको मिति २०७५।०५।२२ मा आन्तरिक राजस्व विभागका महानिर्देशकबाट भएको निर्णय ।

७. यसमा ठूलो परिमाणमा उत्पादन एवम् बिक्री गर्ने उद्योगको उत्पादनको क्रममा सानो परिमाण मात्र TMT Cut Rolls उत्पादन भएको छ । यो तथ्य खुलाएरै कार्यालय समक्ष निवेदन गरेका थियौं । Cut Rolls पूर्ण तयारी माल सरह ठानी मूल्यांकन गर्न कदापी

मिल्दैन् । मू.अ.कर मा दर्ता भएका पार्टीलाई विक्री गरेकोले कार्यालयले सो विक्रीलाई अन्यथा भन्न कदापी मिल्ने थिएन । यो आ.व. मा विक्री गरेको कुल मुल्यलाई कुल विक्री परिमाणसंग भाग गरी हेरिएमा औषत प्रति के.जी. रु.६४।५६ ले माल विक्री गरेका छौं र करयोग्य आय रु.२,४८,२५,९८९।२३ गर्न सफल भएका छौं । वस्तुको मूल्य उत्पादनको प्रकृति अनुसार फरक फरक हुने तथ्यलाई नकार्न मिल्दैन् । यस कारण वस्तुको मूल्य र परिमाणबाट हेर्दा आय कायम भएको प्रष्ट हुनुको साथै TMT Cut Rolls लाई TMT Bars A र B सरह मूल्यांकन गर्न नमिल्ने हुदा आयकर ऐन, २०५८ को दफा ७(२)(ख) को अन्यथा तर्क गरी थप आय कायम गर्न नमिल्ने व्यहोराको जवाफ पेश गरेकोमा Notes Of A/C र लेखा परिक्षकको टिप्पणीमा केही उल्लेख नभएको तथा दर्तावाला पार्टीलाई विक्री गर्दैमा कानून सम्मतै हुन्छ भन्न नमिल्ने भन्ने आत्मनिष्ठ भरमा आयतर्फ समावेश गरेको कार्यालयको निर्णय त्रुटीपूर्ण छ। मेसिन मर्मत सुधार खर्च निरीक्षण परिक्षण गराइएको र हामीसंग प्रमाण मौजुदै हुँदा खर्च कट्टी स्विकार गर्नु हुन अनुरोध गरेकोमा त्यसलाई अन्यथा गरी भएको निर्णय त्रुटीपूर्ण छ। कच्चा पदार्थ र कोल विक्री विशेष उद्योगको आयमा समावेश गरेकोमा सो व्यापारको आय हुने र २५ प्रतिशत कर लाग्ने, करदाताले सो माल विक्री गर्दा रु.५,१४,७४०।७४ विक्री लुकाएकोले मुनाफामा समावेश गर्नुपर्ने भन्ने समेत उल्लेख भएको हकमा हामीले पेश गरेको प्रमाणलाई बेवास्ता गरी बर्ष भरिको औषत निकाली घटी मूल्यमा विक्री गरेको भनि बिल्कुलै असंगत निर्णय गरियो। हामीले उक्त माल पैठारी गर्दाको अवस्था पर्न गएको खरिद मूल्य भन्दा बढीमा विक्री गरेको तथ्यमा विवाद छैन। प्रतिस्पर्धात्मक बजारमा त्यसरी मुनाफा सहित विक्री गरेको तर्फ विचार नगरी अन्यथा तर्क गरी निर्णय भएको छ। जुन उचित र पर्याप्त आधार नहुँदा तत्कालको बजार भाउलाई मध्यनजर राखि मुनाफा सहित विक्री गरेको तथ्यलाई स्वीकार गरी पाउन अनुरोध गरेकोमा त्यस हकमा समेत अन्यथा हुने गरी भएको निर्णय त्रुटीपूर्ण रहेको हुँदा सो आय वर्षमा कार्यालयबाट भएको अन्तिम कर निर्धारण आदेश र सो आदेश सदर गर्ने गरी आन्तरिक राजस्व विभागबाट भएको निर्णय बदर गरी पाउँ भन्ने समेत व्यहोराको मिति २०७५।०९।२४ मा यस न्यायाधिकरणमा दर्ता भएको पुनरावेदन पत्र ।

८. यसमा मुलुकी फौजदारी कार्यविधि संहिता, २०७४ को दफा १४० को उपदफा (३) वमोजिम छलफल प्रयोजनार्थ विशेष सरकारी वकिलको कार्यालय काठमाडौंलाई पेशीको सूचना दिइ नियमानुसार पेश गर्नु भन्ने मिति २०७६।०३।०९ मा यस न्यायाधिकरणबाट भएको आदेश।
९. प्रस्तुत मुद्दा र लगाउमा पेश भएका मुद्दा समेत चार वर्ष पुरानो रहेको र करदाताको तर्फबाट अन्य कानून व्यवसायीहरु समेत मुकरर भएको देखिँदा अर्को पेशीमा सुनुवाईको सुनिश्चितताको लागि सबै मुद्दामा पुनरावेदक र प्रत्यर्थी दुवै पक्षबाट १५ दिन भित्र

लिखित बहसनोट पेश गर्न वारिस मार्फत सूचना दिई नियमानुसार पेश गर्नु भन्ने व्यहोराको मिति २०७९।११।२८ गतेको यस न्यायाधिकरणबाट भएको आदेश।

१०. यसमा यस न्यायाधिकरणको मिति २०७९।११।२८ को आदेशानुसार पुनरावेदकको तर्फबाट विद्वान अधिवक्ता श्री प्रेरणा उप्रेतीले ति २०७९।१२।१२ मा र प्रत्यर्थीका तर्फबाट विद्वान सहायक न्यायाधिवक्ता श्री संगिता थोकरले मिति २०८०।१।३ का दिन लिखित बहसनोट पेश गर्नु भएको।

ठहर खण्ड

११. नियम बमोजिम पेसी सूचीमा चढी पेस हुन आएको प्रस्तुत मुद्दामा पुनरावेदक करदाता पशुपति आईरन एण्ड स्टिल प्रा.लि. का तर्फबाट उपस्थित हुनुभएका विद्वान् अधिवक्ता श्री रमणकुमार कर्णले आ.व. २०७१/०७२ को आयकर तर्फको संशोधित कर निर्धारण आदेश मिलेको नहुँदा बदर गरी पाउँ भनी तथा प्रत्यर्थी कार्यालयका तर्फबाट उपस्थित हुनुभएका विशेष सरकारी वकिल कार्यालय, काठमाडौंका विद्वान सहायक न्यायाधिवक्ता श्री संगिता थोकरले शुरू कार्यालयबाट भएको संशोधित कर निर्धारणको आदेश तथा सो निर्णयलाई सदर गरी अन्तरिक राजस्व विभागले गरेको निर्णय समेत कानूनसम्मत नै रहेको देखिँदा सदर गरी पाउँ भनी गर्नुभएको बहस जिकिर समेत सुनियो।
१२. पुनरावेदक करदाताका तर्फबाट लिइएका पुनरावेदन जिकिरहरू, दुवैतर्फबाट प्रस्तुत बहस बुदाँहरू एवं लिखित बहसनोट र मिसिल संलग्न कागज प्रमाणको अध्ययन गरी हेर्दा, ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन, ललितपुरबाट पुनरावेदक करदाताको हकमा भएको संशोधित कर निर्धारणको आदेश र सो आदेशलाई सदर गर्ने गरी आन्तरिक राजस्व विभागका महानिर्देशकबाट भएको निर्णय मिलेको छ, छैन ? करदाताको पुनरावेदन जिकिर पुग्न सक्ने हो वा होइन ? भन्ने प्रश्नमा नै निर्णय दिनुपर्ने देखियो।
१३. निर्णय तर्फ विचार गर्दा, पहिलो पुनरावेदन जिकिर TMT Bars A र B को भन्दा TMT Cut Rolls को औषत बिक्री मुल्य प्रति के.जी. रु.२४।५२, कम देखिएको, यति ठुलो अन्तरमा बिक्री गर्नु पर्नाको कारण उल्लेख नगरी आय विवरणमा घटी बिक्री समावेश गरेको पाईएकोले उक्त घटी रकम आयकर ऐन, २०५८ को ७ को उपदफा (२) को खण्ड (ख) बमोजिम आयमा समावेश गर्नुपर्ने भन्ने आधार लिई ठूला करदाता कार्यालयबाट भएको संशोधित कर निर्धारण आदेश समेत कानून सम्मत नहुँदा बदर हुनु पर्ने भन्ने करदाताको पुनरावेदन जिकिर रहेको पाइयो। करदाताले TMT Bars A र B का डण्डीका कुन कुन एम. एम. का डण्डीका अड साइजमा उत्पादन भएको थियो भन्ने कुरा मौज्जात किताबमा उल्लेख नभएको, बिक्री गर्दा समेत स्क्राप भनी बिक्री विल जारी गरेको, बिक्रीका बखत अन्तःशुल्क असुल उपर नगरी आर्थिक वर्षको अन्तमा एकमुष्ट हिसाब गरी अन्तःशुल्क दाखिला गरेको देखिँदा छोटो साइजको छड फरक मुल्य कायम गरी बिक्री गरेको रहेछ भन्ने जिकिर पुष्टी हुन सकेको पाइएन। आफूले पेश गरेको विवरणको सबुद प्रमाणबाट पुष्टी गर्ने दायित्व करदातामा नै रहन्छ। त्यसैले आयकर

ऐन, २०५८ को दफा ८१(१) को खण्ड (ग) बमोजिम पुष्टी हुन नसकेको आय विवरणको सम्बन्धमा करदाताले विक्री भिडान गरेको भनी प्रस्तुत गरेको तालिका विवरण यथार्थ भन्न मिल्ने कुनै कानूनी आधार समेत नदेखिएको अवस्थामा मू.अ.कर विवरणमा भन्दा आयकर विवरणमा कम देखिएको विक्री रकम रु.२,८२,९९,५१२।८९ लाई आयमा समावेश गर्ने गरी ठूला करदाता कार्यालयबाट भएको संशोधित कर निर्धारण आदेश कानूनसम्मत नै देखियो।

१४. अब पुनरावेदक करदाताले लिएको दोस्रो पुनरावेदन जिकिर मेसिनको मर्मत तथा सुधार खर्चमा दावी गरेको खर्च अमान्य गरेको सम्बन्धमा दृष्टि दिँदा ठूला करदाता कार्यालयबाट आयकर ऐन, २०५८ को दफा १६ बमोजिम मर्मत तथा सुधार खर्च रु.२,९६,५४०।०० लाई खर्च कट्टी अमान्य हुने गरी भएको संशोधित कर निर्धारण आदेश कानूनसम्मत नरहेको हुँदा बदर गरी पाउनु पर्दछ भन्ने सम्बन्धमा रहेको देखिन्छ। प्रस्तुत मागदावीका विषयमा ठूला करदाता कार्यालयबाट भएको निर्णयमा आ.ब.२०७१।०७२ को हासयोग्य सम्पत्तिमा समूह 'घ' को हास आधारमा मात्र मर्मत खर्च लेख्नुपर्नेमा रु.२,९६,५४०।- बढी खर्च देखाएको हुँदा बढी रकममा आयकर ऐन, २०५८ को दफा १६ बमोजिम खर्च कट्टी नपाउने भन्ने व्यहोरा उल्लेख गरेको देखिन्छ। करदाताले आयविवरण पेश गर्दा तथा प्रतिक्रिया स्वरूप जवाफ दिँदा ऐन, नियम बमोजिम नै मर्मत खर्च दावी गरी सो को पुष्ट्याई समेत गराएको अवस्था रहेको हुँदा माग बमोजिमको खर्च मिन्हा पाउनु पर्दछ भन्ने करदाताको मुख्य जिकीर लिएको देखिन्छ। आयकर ऐन, २०५८ को दफा १६(१) मा "कुनै व्यक्तिले कुनै आय वर्षमा कुनै व्यवसाय वा लगानीको आय गणना गर्दा सो व्यवसाय वा लगानीबाट आय आर्जन गर्न सो वर्षमा स्वामित्व भएको र प्रयोग गरिएको हासयोग्य सम्पत्तिको मर्मत वा सुधार गर्दा भएको सबै खर्चहरू कट्टी गर्न पाउनेछ" भन्ने र उपदफा (२) मा उपदफा (१) मा "जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि सो उपदफा बमोजिम गर्न पाउने खर्च कट्टी गर्दा उक्त आय वर्षको अन्त्यमा रहेको सम्पत्तिको समूहको हास आधार रकमको सात प्रतिशत भन्दा बढी हुने छैन" भन्ने कानूनी व्यवस्था रहेको पाइन्छ। करदाताले आफूबाट कायम गरेको हास आधार रकममा कुनै त्रुटी नभएको तथा कानून बमोजिम नै हास खर्च दावी गरेको भन्ने जिकीर लिएको भएतापनि गत आ.ब. २०७०/०७१ मा कायम हास आधारको ७% भन्दा बढि खर्च दावी गर्नु पर्नाको वस्तुनिष्ठ आधार पेश गर्न नसकेको अवस्थामा प्रस्तुत विषयमा ठूला करदाता कार्यालयले गरेको निर्णय आयकर ऐन, २०५८ को दफा १६(२) अनुरूप नै देखिँदा अन्यथा भन्न मिल्ने।

१५. करदाताले लिएको तेस्रो पुनरावेदन जिकिर Clearing खर्च अन्तर्गतको रु.३,७९,११०।- खर्च अन्याय गरेको सम्बन्धमा रहेको पाईयो। शुरु निर्णय पर्चा हेर्दा खर्चलाई पुष्टी गर्ने प्रमाण नभएको भन्ने आधारमा रु. ३,७९,११०।- सम्म अमान्य भएको देखिन्छ। करदाताले यो शीर्षकमा रु.११,४२,७८०।- खर्च दावी गरेकोमा सो

मध्ये ९ वटा एल.सि. को बिल विजक पेश नभएकोले सो वापतको रु.३,७९,११०।- को हकमा मात्र आयकर ऐन, २०५८ को दफा १५(१) अनुसार लागत खर्च नपाउने निर्णय भएको पाईयो। आयकर ऐन, २०५८ को दफा ८१ को उपदफा (१) को खण्ड (ग) ले खर्चकट्टीलाई पुष्ट्याई गर्ने कागजात करदाताले पेश गर्नुपर्ने दायित्व सृजना गरिरहेकोमा विल विजक लगायतका प्रमाणबाट पुष्टी हुन नसकेको लागत खर्च नपाउने भनी गरिएको निर्णय न्यायोचित देखिंदा अन्यथा गर्नुपरेन।

१६. करदाताको चौथो पुनरावेदन जिकिर Sundry Debtors लाई भुक्तानी दिनुपर्ने भनी देखाएको रु.४,९६,६२३।९८ आयकर ऐन, २०५८ को दफा ७(२)(ग) बमोजिम मुनाफा र लाभमा समावेश गरेको निर्णय त्रुटीपूर्ण भन्ने सम्बन्धमा रहेको छ। शुरु निर्णय हेर्दा Sundry Debtors भनी नकारात्मक सुचीमा रहेको करदाताहरूसंग पुनरावेदक करदाताको यो आ.व.मा कुनै कारोबार नभएको भन्ने समेत आधारमा भुक्तानी दिन बाँकी रहेको मात्र नमिल्ने र दायित्व निसर्ग भएको मानी रु.४,९६,५२३।९८ आयमा समावेश गर्नुपर्ने निष्कर्षमा पुगेको देखियो। करदाताको दायित्व निसर्ग भएको छैन भन्ने जिकिर लिएको भएपनि शुरुमा प्रतिक्रिया पेश गर्दा रकम भुक्तानी गर्न बाँकी देखाएका करदाताहरूलाई कहिले के वापत भुक्तानी दायित्व सृजना भएको थियो, उक्त पार्टीहरूसंग के कारोबार रहेको हो भन्ने सम्बन्धमा ठोस तथ्य वा प्रमाण पेश गरेको देखिएन। साथै यो आ.व २०७१/०७२ मा Sundry Debtors भनिएको पार्टीसंग कुनै कारोबार पुष्टी समेत हुन नसकेको स्थितिमा करको दायित्व कम गर्नकै लागि भुक्तानी गर्न बाँकी भनी बिना आधार देखाएको रकमलाई मान्यता दिन मिल्ने नदेखिंदा त्यस्तो रकमलाई आयमा समावेश गर्नेगरी भएको निर्णय मनासिव देखियो।

१७. करदाताको पाँचौं पुनरावेदन जिकिर हास खर्च वापतको रु.२,६०,२१२।८२ लाई आयकर ऐन, २०५८ को दफा १९ बमोजिम खर्च कट्टी दिन नमिल्ने भनी गरिएको निर्णयका सम्बन्धमा रहेको देखिन्छ। मिसिल संलग्न निर्णय हेर्दा, आयकर ऐन, २०५८ को अनुसूचि २ को दफा ३, उपदफा (२) मा व्यवस्था भए बमोजिम निवेदक विशेष उद्योग भएकोले थप एक तिहाईको दरले हुने रकम समेत समावेश गरी हास कट्टी गणना गर्नु पर्नेमा सो नगरी घटी रकम हास खर्च दावी गरेकोले ऐनको दफा १९(१) अनुसार अनिवार्य रूपमा हासकट्टी लिनुपर्नेमा नलिएको कानूनसम्मत नभएको भनी निर्णय भएको पाइयो। आयकर ऐन, २०५८ को दफा १९ मा सो वर्षमा आफ्नो स्वामित्वमा रही प्रयोग गरेको हास योग्य सम्पत्तिको हास भएवापत अनुसूची-२ बमोजिम हास खर्च कट्टी गर्नुपर्ने व्यवस्था रहेको देखिन्छ। उक्त अनुसूचीको-२ को दफा ३ को उपदफा (२) मा यस ऐनको दफा १९ को उपदफा (२) मा उल्लेख गरिएका आयोजनाहरू र ऐनको दफा ११ को उपदफा (२ख) (३च) (३थ) र अनुसूची-१ को दफा २ को उपदफा (३) मा उल्लेख गरिएका निकायले यस अनुसूचीको उपदफा (१) मा उल्लेख गरेको वर्ग 'क', 'ख', 'ग' र 'घ' मा उल्लिखित हास योग्य सम्पत्तिका लागि लागु हुने हास

कट्टीको दरमा एक तिहाईले थप पाउने छन भन्ने व्यवस्था रहेको पाइन्छ। यो व्यवस्थालाई समेत आत्मसात गरी ठूला करदाता कार्यालयले यी करदाताको आ.ब. २०७०/०७१ को संशोधित कर निर्धारण गर्दा आ.ब. २०७१/०७२ लाई हास आधार कायम गरेको तथ्यमा विवाद देखिएन। करदाताले समुह 'क' मा रु.२५,१७०।३२ र समुह 'घ' मा रु.२,३५,०४२।५० गरी जम्मा रु. २,६०,२१२।८२ हास खर्च दावी गरेको देखिन आउँछ। उक्त रकम गत आ.ब. २०७०/०७१ मा कायम भएको हास आधार भन्दा बढी भएको देखिँदा खर्च अमान्य गरेको निर्णयलाई गैरकानूनी भन्ने मिलेन।

१८. करदाताको छैठौँ पुनरावेदन जिकीर कच्चा पदार्थ र कोलको बिक्री लागत मूल्य भन्दा घटीमा गरेको भनी बिक्री लुकाएको रकम रु.५,१४,७४०।७४ आयकर ऐन, २०५८ को दफा ७(२)(ख) बमोजिम ब्यापार तर्फको मुनाफा र लाभमा समावेश गरेको मिलेन भन्ने सम्बन्धी रहेको देखियो। शुरु निर्णय हेर्दा करदाताको ब्यापार तर्फको आम्दानी रु.३६,८०,२९०।७४ हुनुपर्नेमा रु.३१,६५,५५०।- मात्र देखाएको भनी फरक रकम रु.५,१४,७४०।७४ बिक्री लुकाएको भन्ने निष्कर्षमा ठूला करदाता कार्यालय पुगेको देखिन्छ। करदाताले मुनाफा सहित बिक्री गरेको भन्ने जिकिर लिएको भएपनि सो जिकीर पुष्टी हुने ठोस आधार र प्रमाण पेश गरेको देखिएन। ठूला करदाता कार्यालयले आधार र कारण सहित लागत खर्च भन्दा घटी मूल्यमा बिक्री गरेको रु.५,१४,७४०।७४ लाई ब्यापार तर्फको मुनाफा र लाभमा समावेश गरेको निर्णय आयकर ऐन, २०५८ को दफा ७ को उपदफा (२) खण्ड (ख) अनुकुल नै देखिएकोले अन्यथा भन्न मिलेन।
१९. करदाताले पुनरावेदन पत्रमा लिएको सातौँ जिकीर ठूला करदाता कार्यालयले अस्पष्ट र अन्यौलग्रस्त ढंगले रु.५,०००।- शुल्क लगाएको त्रुटीपूर्ण रहेको भन्ने देखियो। करदातालाई ठूला करदाता कार्यालयले मिति २०७३।०८।०२ च.नं. २०६३ बाट आयकर ऐन, २०५८ को दफा १०२ बमोजिम दिएको सूचना साथ संलग्न आधार र कारणमा करदाताले अनुसूची १३ भर्दा भएको कारोबार भन्दा फरक रकमहरू राखी विवरण पेश गरेको भनी आयकर ऐन, २०५८ को दफा ११९क. बमोजिम रु. ५,०००।- शुल्क लगाउनु परेको भनी उल्लेख गरेको देखियो। आयकर ऐन, २०५८ र सो अन्तर्गत बनेको नियमको कुनै व्यवस्थाको पालना नगर्ने व्यक्तिलाई पाँच हजार रुपैयाँदेखि पच्चिस हजार रुपैयाँसम्म शुल्क लाग्ने व्यवस्था दफा ११९क. मा रहेकोमा करदातालाई न्यूनतम रु.५,०००।- मात्र शुल्क लगाएको ठूला करदाता कार्यालयको निर्णय न्यायपूर्ण नै रहेको देखियो। यसलाई अस्पष्ट र अन्यौलग्रस्त निर्णय भनी करदाताले लिएको पुनरावेदन जिकिरसंग सहमत हुन सकिएन।
२०. करदाताले लिएको अन्तिम पुनरावेदन जिकिर समुह 'घ' मा रु. ६०,७८८।१९ बढी मर्मत सुधार खर्च अमान्य गरेको सम्बन्धमा रहेको देखिन्छ। करदाताको आ.ब. २०७०/०७१ मा कायम हास आधार भन्दा बढी मर्मत सुधार खर्च दावी गरेको

सम्बन्धमा माथि प्रकरण नं. १४ मा विवेचना भई सकेकोले सोही विषयमा यो पुनरावेदन जिकिर अन्तरप्रभावित हुदां यहाँ पुनरावृत्ति गरिरहनु परेन।

२१. तसर्थ माथी उल्लेखित आधार र कारणबाट करदाता पशुपति आइरन एण्ड स्टील प्रा.लि. (स्थायी लेखा नं.३०००१६१४५) को आ.व. २०७१।०७२ को ठूला करदाता कार्यालयबाट मिति २०७३।०८।२४ मा संसोधित कर निर्धारण गरी भएको निर्णय तथा सोही निर्णय सदर गर्ने गरी आन्तरिक राजस्व विभागका महानिर्देशकबाट मिति २०७५।०५।२२ मा भएको निर्णय समेत मिलेकै देखिंदा सदर हुने ठहर्छ। करदाताको पुनरावेदन जिकिर पुग्न सक्दैन। अरु तपसिल बमोजिम गर्नु।

तपसिल खण्ड

१. फैसलाको प्रतिलिपी साथै राखी फैसला भएको जानकारी विशेष सरकारी वकील कार्यालय काठमाडौंलाई दिनु।
२. प्रस्तुत फैसलाको विद्युतीय प्रति यस न्यायाधिकरणको सफ्टवेयरमा अपलोड गरी फैसलाको पीठमा जनाउनु।
३. सरोकारवाला पक्षले फैसलाको प्रतिलिपी माग गरेमा लाग्ने दस्तुर लिई नियमानुसार प्रतिलिपी दिनु।
४. प्रस्तुत पुनरावेदनको दायरीको लगत कट्टा गरी शुरू मिसिल ठूला करदाता कार्यालयमा पठाई रेकर्ड मिसिल नियमानुसार अभिलेख शाखामा बुझाईदिनु।

टेकप्रसाद ढुङ्गाना
(अध्यक्ष)

उक्त रायमा मेरो सहमती छ।

बासुदेव खनाल
(लेखा सदस्य)

फैसला तयारीमा सहयोग गर्नुहुने:-

इजलास अधिकृत:-श्री खेमकुमारी बस्नेत

कम्प्यूटर टाइप:-श्री अशोक विश्वकर्मा

इति सम्बत २०८० साल बैशाख महिना ३ गते रोज १ शुभम्..... ।

प्रमाणिकरण गर्ने सदस्य:-

फैसला प्रमाणित मिति:-

राजस्व न्यायाधिकरण काठमाडौंको छाप